

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Corollaria præcedentis doctrinæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

19. Respondeo, concessâ Majori, negando Minorem, ad ejus probationem, in primis dico casum esse impossibilem: Tum quia repugnat dari ignorantiam invincibilem illius circumstantiæ in eo qui habet usum rationis sufficientem ad bene vel male operandum, nam sicut ille non potest ignorare invincibiliter quod non sit à se, sed ab aliquo alio superiori, ita nec quod debeat operari propter aliquod bonum particulare, subindeque quod operando propter bonum illud particulare non solum male operetur, sed etiam inferet injuriam ipsi summo bono. Tum etiam, quia cum omnis peccans mortaliter, Deum postponat creaturæ, & creaturam præferat Deo, ut in Tractatu de peccatis fusiè declaravimus, implicat quod aliquis peccet mortaliter, & tamen ignoret invincibiliter quod Deo tali peccato graviter offendantur. Sed quidquid sit de illa hypothese.

Diff.
9. art.
2.

Respondeo secundò, pro peccato, nec condignam nec congruam posse satisfactionem exhiberi, quia omnis satisfactio propriè dicta respicit offensam; unde cum peccatum in suppositione facta commissum, non sit Dei offensæ, materia satisfactionis non est, & pro illo satisfieri nullatenus potest.

20. Obijcies tertio contra secundam conclusionem: Satisfactio puri hominis pro peccato mortali proprio, quia non est à ratione condignæ satisfactionis, quia non est à subiecto justificato per gratiam, idè quod ab illo non potest condignitatem accipere: At satisfactio unius hominis pro alio, est à subiecto grato & dignificato per gratiam: Ergo potest esse condigna pro peccato mortali alieno.

21. Respondeo distinguendo Majorem: ly ex eo dicente causam sufficientem, concedo Majorem. Dicente causam unicam & necessariam negationis æqualitatis, in satisfaciente, pro culpa mortali propria, nego Majorem: & concessâ Minori, nego Consequentiam. Licet enim ad deficiendum à ratione condignæ satisfactionis, sit sufficiens causa defectus gratiæ in subiecto satisfaciente pro suo peccato mortali, non tamen est causa unica & necessaria: nam licet supponatur status gratiæ in subiecto satisfaciente, quia tamen dignitas & valor gratiæ, non adæquat gravitatem offensæ mortalis, exiat sufficiens ratio, ut homini per gratiam dignificato, negemus vires ad condignè satisfaciendum pro culpa mortali aliena.

22. Obijcies quartò: Meritum condignum gratiæ remittentis peccatum, est condigna satisfactio pro illo: Sed pura creatura potest, de potentia Dei absoluta, constitui aliorum caput in ordine gratiæ, illisque condignè mereri gratiam justificantem & à peccato mundantem: Ergo & condignè pro peccatis aliorum satisfacere. Minorem docuimus in

Diff.
2. art.
7. cõs.

Tractatu de merito, eamque docent plures ex nostris Thomistis, præsertim Aravius 1.2. quæst. 114. art. 6. Marcus à Serra circa eundem articulum, & Joannes à S. Thoma ibidem disp. 31. art. 2. & in præsentis, disp. 1. art. 2. in solut. ad 6. Major autem, in qua est difficultas, probatur. Christus non aliâ ratione, nec aliter satisfecit pro peccatis nostris, quam nobis promerendo gratiam justificantem & peccata remittentem: Ergo meritum condignum gratiæ remittentis peccatum, est condigna satisfactio pro illo.

Confirmatur: Satisfacere condignè, est debitum ex offensâ contractum extinguere: Sed purus homo qui mereretur condignè aliis gratiam remissivam peccati, debitum ex offensâ contractum

A extinguere: Ergo condignè pro illa satisfacere. Respondeo ad objectionem, negando Majorem, ad ejus primam probationem, distinguo Antecedens: Christus non aliâ ratione, nec aliter satisfecit pro peccatis nostris, quam nobis merendo gratiam remissivam peccati: Per obsequia adæquantur imò excedentia gravitatem offensæ, concedo Antecedens. Per opera inferioris valoris ad gravitatem offensæ, nego Antecedens, & Consequentiam. Opera condignè meritoria gratiæ remissivæ esse mortalis, à puro homine elicita, non sunt æqualis valoris cum gravitate offensæ, & idè non sunt satisfactoria ad æqualitatem. Unde

Ad confirmationem, distinguo Majorem: Satisfacere condignè, est debitum ex offensâ contractum extinguere, ratione valoris adæquantis gravitatem injuriæ, concedo Majorem: ratione operationis meritorie termini cum offensâ repugnantem, nego Majorem. Similiter distinguo Minorem: purus homo de condigno mereretur aliis gratiam remissivam peccati, debitum ex offensâ contractum extinguere, ratione valoris æquantis gravitatem offensæ, nego Minorem. Meritorie causandorum, cum peccato mortali repugnantem primario sub ratione malitiæ, & secundario sub ratione offensæ, concedo Minorem, & nego Consequentiam. Itaque egregie illustrissimus Episcopus Osmensis tomo 1. in 3. p. disp. 2. §. 9. ubi legendum est.

§. III.

Corollaria præcedentis doctrinæ.

EX dictis inferes primò, hominem justum, & membrum Christi non posse condignè satisfacere pro culpa mortali propria, vel aliena: Nam hominis justis satisfactio, ex eo quod ab illo, quatenus est membrum Christi procedit, valorem infinitum non habet, sicut nec membrum ipsum per Verbum infinite sanctificatur, aut formâ aliquâ infinitâ afficitur: Ergo satisfactio hominis justis, etiam ut sit membrum Christi, manet inferior offensæ, & per consequens condigna satisfactio pro illa non est.

Inferes secundò, hominem purum existentem in gratia, posse de condigno satisfacere pro peccato veniali proprio vel alieno. Nam idè pro suo peccato mortali proprio vel alieno condignè satisfacere nequit, quia tale peccatum infinitum est in ratione offensæ: At peccatum veniale infinitæ gravitatis non est, sed levis offensæ, cum peccans venialiter non postponat Deum creaturæ, nec amicitiam ejus contempnat, sicut facit ille qui peccat mortaliter: Ergo purus homo potest pro peccato veniali, proprio, vel alieno, de condigno satisfacere.

Inferes tertio, qualiter sit necessaria Incarnatio: non enim est necessaria absolute, cum in opus ad extra, & opera Dei ad extra libera sint, & non necessaria Deo. Nec suppositione universali quia nullam cum universo condito necessitatem habet connexionem. Nec fuit necessaria simpliciter ad reparandum hominem à peccato, cum Deus aliis modis potuisset hominem separare, vel illi condonando injuriam per peccatum integram, vel acceptando satisfactionem ejusmodi qualem & imperfectam. Non fuit etiam necessaria ad condignè satisfaciendum pro peccato veniali, cum purus homo, ut diximus, pro illo condignam satisfactionem exhibere possit. Fuit ergo necessaria Incarnatio ad condignè satisfacere

ciendum pro peccato generis humani, ad quod A
ratione gravitatis infinita offensæ in tali pec-
cato contenta, nulla creatura est sufficiens.

ARTICVLVS II.

An satisfactio Christi fuerit de se sufficiens, &
superabundans, pro omnium homi-
num peccatis?

S. I.

Duplici conclusione difficultas resolvitur.

Examinata articulo præcedenti in sufficien-
tiâ creaturæ ad satisfaciendum de condigno pro
peccato suo & alieno mortali, ob infinitam gra-
uitatem offensæ, ex quo Incarnationis necessita- B
tem ad prædictum finem intulimus, explicanda
restat sufficiencia, seu condignitas satisfactionis
Christi, & investigandū, an illa fuerit sufficiens,
condigna, & superabundans ex se, & ex proprio
valore intrinseco: Scetus enim, & ejus Discipu-
lus, licet fateantur Christi satisfactionem fuisse
suffICIENTEM, imò & superabundantem, pro
omnium hominum peccatis, existimant tamen
id non habuisse ex se, & ex natura sua, seu ex suo
intrinseco valore, sed solum ex acceptatione Dei,
qui tali satisfactione fuit contentus. Opposi-
tum docent alii Theologi, tam domestici, quàm
extranei, cum quibus

Dico primò: Christi satisfactio, ex sua intrin-
seca dignitate & valore, & non ex sola accepta-
tione, seu extrinseco favore Dei, fuit condigna
& æquivalens pro omnibus peccatis generis
humani.

Probatur primò ex Apostolo ad Roman. 5.
Non sicut delictum, ita & donum: si enim unus delicto
peccati mortui sunt, multo magis gratia Dei & donum
gratiæ unius hominis Iesu Christi, in plures abunda-
uit. Quibus verbis & sequentibus videtur Pau-
lum comparare satisfactionem cum peccato A-
dam, & asserere, quod sicut Adæ peccatum vim
habuit ad perdendum totum genus humanum,
multo magis satisfactio Christi vim habuit ad
illud restaurandum: Atqui peccatum Adæ vim
illam habuit sufficientem & condignam ex pro-
prio malitia, & non ex sola Dei acceptatione &
constitutione extrinseca, quæ tantum fuit con-
ditio sine qua non, quatenus Adam non nocuisset
posteris suo peccato, nisi à Deo caput mor-
tuum hominum constitutus fuisset: Ergo similiter
satisfactio Christi fuit ex proprio valore suffi-
ciens ad redimendum genus humanum, quam-
vis de facto non redemisset, nisi in eum finem
ejus satisfactio acceptata fuisset à Deo, veluti
caput & mediatoris hominum.

Confirmatur ex eodem Apostolo ad Hebræos
10. dicente: Impossibile est sanguine taurorum & hir-
corum auferri peccata, ideo ingrediens mundum dicit,
hostiam & oblationem noluiisti, corpus autem aptasti
mihi. Quo in loco collationem facit Apostolus
inter sacrificia veteris legis, & sacrificium cru-
cis, seu Christi, & asserit illa non fuisse sufficien-
tia ad delenda peccata, sicut sacrificium crucis:
At si tantum ex Dei acceptatione Christi sacri-
ficium habuerit valorem, ad condignè homi-
num peccata delenda, nulla esset vis hujus ar-
gumenti, cum æquè potuisset Deus acceptare il-
la sacrificia, sicut sacrificium Christi: Ergo &c.
Unde Cyprianus serm. de ratione circumcisio-
nis: Tanta dignitatis (inquit) Redemptoris nostri il-
la una fuit oblatio, ut una ad tollendum mundi peccata
esset. Et Clemens VI. in extravag. Vnguentus

de pœnitent. & remiss. affirmat unicam san-
guinis Christi guttam, esse sufficientem satisfa-
ctionem pro omnibus peccatis humani generis,
propter unionem humanitatis cum Verbo.
Quibus locis, notandæ sunt illæ particulae, Tan-
ta dignitatis, & ista, propter unionem humanitatis
cum Verbo, illis enim aperte declaratur, æqualita-
tem & sufficientiam satisfactionis Christi, sumi
non ex acceptatione Dei extrinseca, sed ex digni-
tate & valore intrinseco, quem habuerunt ejus
actiones & passiones, ex unionem humanitatis e-
ad Verbum.

Probatur secundò conclusio: Iuxta Scripturā
& SS. Patres, necessarium fuit Verbum Divi-
num incarnari, ut Christus offerret Deo pro pec-
catis hominum satisfactionem æqualem & con-
dignam, quæ à puro homine exhiberi non pote-
ratur, ut articulo præcedenti ostendimus: At si
Christi satisfactio sit solum condigna & sufficiens
ex gratuita Dei acceptatione, non verò ex pro-
prio & intrinseco valore, Incarnatio Verbi Di-
vini non fuisset necessaria ad exhibendam Deo
perfectam & condignam satisfactionem: quem-
admodum enim Deus gratis acceptavit satisfa-
ctionem Christi, quamvis (ut docent Scotus & ejus
Discipuli) illa naturā, & ex proprio & intrinseco
valore insufficientem; ita pariter potuisset satis-
factionem puri hominis acceptare, quamvis ab
intrinseco condigna & æqualis non esset, unde
tam benè purus homo potuisset Deo satisfacere
ad æqualitatem pro toto genere humano, nec ex-
igeretur unus mediator Dei & hominum Chri-
stus Iesus, si satisfactio illius non fuisset condigna
& sufficiens ex proprio & intrinseco valore,
sed ex divina tantū acceptatione & benignitate.

Tertiò suadet conclusio ratione fundamen-
tali. Illa satisfactio est ab intrinseco condigna, cu-
jus valor in morali estimatione adæquat gravi-
tatem injuriæ: At valor satisfactionis Christi, ex
se & ab intrinseco adæquat gravitatem offensæ
Deo irrogatæ: Ergo de se & ab intrinseco suffi-
ciens & condigna est. Major patet, Minor pro-
batur. Gravitatis offensæ pensatur ex eo quod con-
tra Deū est: Sed satisfactio Christi, satisfactio Dei
est: Ergo ad minus adæquat gravitatem offensæ.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: 31
Non minus est potens dignitas personæ satisfa-
cientis, ad influendum valorem moralem in ac-
tum satisfactorium, quàm dignitas personæ
offensæ ad influendam gravitatem & malitiam
moralem in offensam ipsi irrogatam: Ergo cum
satisfactio Christi, sit satisfactio personæ divi-
næ, illius valor ad minus adæquat, ratione sui &
ab intrinseco gravitatem offensæ divinæ.

Dico secundò: Satisfactio Christi non solum
ex se & ex natura sua ac intrinseco valore, fuit
sufficiens pro peccato humani generis, sed etiam
superabundans & excedens. Ita docent com-
muniter SS. Patres: Augustinus enim serm. 114.
de tempore, qui in appendicem rejectus est,
hæc scribit: Indubitanter credamus quod totum
mundum redemit, qui plus dedit quàm totus mundus
valeret. Meritum enim redemptæ mercedis, dignitas
insignis pretii supergressa est. Inter redemptum & re-
dimentem dispensatio fuit, compensatio non fuit. Leo
Papa serm. 12. de passione Domini, effuso sangui-
ne Christi, Validius (ait) factum fuisse donum li-
bertatis, quàm debitum servitutis. Et serm. 1. de As-
censione, Amplior a nos adeptos per ineffabilem Chri-
sti gratiam, quàm per diaboli amiseramus invidiam.
Demum Petrus Cluniacensis eo libello, qui Nu-
cleus